



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035, тел./факс: (044) 248-25-13

19.11.2020 № 22.1/12 - Т-940

На № _____ від _____

Начальнику Дрогобицької філії
Інституту модернізації змісту освіти
п. Адаму ХЛОПЕКУ

Інститут модернізації змісту освіти повідомляє, що комісією з історії Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України розглянуто навчальну програму «Польське народознавство» факультативного курсу/курсу за вибором для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (автори Білан Тетяна, Міськевич Кристина, Хлопек Адам) з висновком «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах».

При виданні зазначеного посібника на звороті титульного аркуша зазначаються дата та номер листа Інституту модернізації змісту освіти.

Контрольні примірники просимо надсилати за адресою: 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36, Інститут модернізації змісту освіти, к. 209.

В. о. директора

Євген БАЖЕНКОВ

П Р О Г Р А М А

**ДЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
З ПОЛЬСЬКОГО НАРОДОЗНАВСТВА**

10 – 11 КЛАСИ

ФАКУЛЬТАТИВНИЙ КУРС/

Курс за вибором

Укладачі програми:

К.філос. н., доц. Білан Т. О., Міськевич К.І.,
Хлопек А.Б.

Пояснювальна записка

Важливими завданнями сучасного освітнього простору є гуманізація системи навчання–виховання–розвитку учнів. Опанування учнями польського народознавства ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного, інтегративного підходів. Особистісно зорієнтований підхід забезпечує здатність аналізувати україно-польські народознавчі традиції; компетентнісний підхід дозволяє освоїти предметні, міжпредметні, соціокультурні компетентності; інтегративний – пошуку міжпредметних зв'язків у розкритті аспектів міжетнічних україно-польських взаємовідносин та самоідентифікації.

Програма призначена для вчителів, які покращують знання про Польщу учнів в школах з українською мовою навчання, де польська мова вивчається, як друга іноземна, мова національної меншини.

Для реалізації програми виділено 1 годину на тиждень протягом двох років, 70 годин у дворічному циклі.

Мета курсу – це формування соціокультурної компетентності учнів шкіл з мовами навчання національних меншин, формування системи етнокультурних цінностей і особистісних ідеалів школярів на прикладі обраних тем у взаємозв'язку із польською мовою, літературою, історією, географією.

Під час уроків учні збагачують свої знання про Польщу і її мешканців, про відносини з українським народом, про поляків, відомих для України і українцях, які працюють в Польщі. Довідуються польські досягнення у сфері науки, літератури, мистецтва в стародавні часи і в часи сучасності. Дізнаються про культурні події в обох країнах. Збагачують свої знання про польське суспільство, важливі історичні події і визначні для поляків місця. Ознайомляться з: устроєм Речі Посполитої, віруваннями і обрядами, традиціями святкувань, ритуалами і сучасними звичаями, польською кухнею, способом проведення вільного часу, а також, з мовними засадами, які є обов'язковими в міжнародних стосунках в Польщі. Наголошуватиметься на ті

елементи, які поєднують обидва народи і служать побудовою добрих сусідських взаємовідносин.

Програмний матеріал, поділений на кілька тематичних кіл, висвітлює питання важливих знань про Польщу, зокрема етнопсихологічні риси польського населення, традиції духовної культури (мови, звичаїв, обрядовості, вірування, різних видів мистецтва, народної творчості).

II. Мета навчання

Метою навчання польського народознавства досягається шляхом реалізації таких завдань:

- формування знань про польський народ і його місце серед народів світу;
- вироблення в учнів навичок поваги до матеріального і духовного здобутку попередніх поколінь, традицій народу і регіону;
- здатність до пошуку спільних елементів, що поєднують різні культури з особливим зверненням уваги на польську і українську культури;
- стимулювання здатності учнів до використання знань з метою мирного співіснування між народами – експозиція того, що поєднує, а не того, що розділяє обидва народи;
- навчання громадянським основам існування;
- формування потреби свідомої участі в суспільному житті.

III. Тематичні кола – питання для реалізації

Структура програми «Польське народознавство» зумовлена логікою побудови програми дворічного циклу і висвітлює тематику у відповідності до вікових особливостей і зацікавлень учнів, що забезпечує єдність змісту суспільствознавчої освітньої галузі.

1. Народознавство як навчальний предмет
2. Польща на карті Європи
3. Найбільші групи поляків у світі
4. Історичні пам'ятки польської культури на українських теренах

5. Видатні поляки – уродженці української землі
6. Томаш Падура – польсько-український поет і композитор
7. Устрій Речі Посполитої і органи влади
8. Національні і етнічні меншини Польщі та України
9. Топоніми в історії поляків
10. Важливі постаті в історії польського народу
11. Знакові події в історії Польщі
12. Польська традиція святкування
13. Туристичні маршрути Польщі
14. Структура польського суспільства
15. Релігії і релігійні зв'язки в Польщі
16. Значення сім'ї в Польщі
17. Народна і регіональна культура Польщі
18. Освіта і наука в Польщі
19. Ринок праці в Польщі
20. Дозвілля поляків
21. Структурні елементи високої культури
22. Традиції харчування поляків
23. Суспільні норми поведінки поляків
24. Норми та стилі польської літературної мови
25. Польща в Європейському Союзі

Зміст програми 10 клас

(35 годин, 1 година на тиждень) 32 години навчальних; 2 години - контроль; 1 година - систематизація вивченого

Кількість годин	№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів
1	1.	Народознавство як навчальний предмет	<u>Учень</u> Знаннєвий компонент <ul style="list-style-type: none"> тлумачить терміни: народ, група, спільнота, суспільство, національна меншина, етнічна меншина, традиція Діяльнісний компонент <ul style="list-style-type: none"> застосовує набуті знання і вміння на практиці Ціннісний компонент <ul style="list-style-type: none"> усвідомлює необхідність самореалізації в сучасному багатоманітному глобалізованому світі
5	2.	Польща на карті Європи	<u>Учень</u> Знаннєвий компонент <ul style="list-style-type: none"> показує на карті Польщу і називає сусідні їй країни; пояснює походження назви «Польща», вимовляє і правильно пише повну назву Польщі; розповідає про заснування польської держави; перелічує польські і українські національні символи: герб, прапор, гімн; розказує коротку історію їх появи; орієнтується в тексті гімну Польщі; знає поведінкові норми під час виконання державного гімну Діяльнісний компонент <ul style="list-style-type: none"> розрізняє польські та українські національні символи орієнтується на карті і розповідає про краєзнавчі елементи Польщі: море, озера, гори, низовини, висоти, основні ріки,

			<p>найбільші міста;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>демонструє</i> на карті теперішню столицю Польщі та історичні столиці – Гнезно і Краків; <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>оцінює і висловлює</i> власне судження щодо історичного розвитку Польщі;
5	3.	Найбільші групи поляків у світі	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннявий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>пояснює</i> терміни «Полонія», «еміграція», «депортація», «екстермінація»; • <i>розкриває</i> особливості побутування польської меншини в Україні; • <i>обґрунтовує</i> причини еміграції поляків, в різних історичних засадах: економічна еміграція, виробнича або робочі виїзди в пошуку кращої праці і кращої зарплати (напр. виїзди до США, а в ХХІ ст. – до Німеччини, Великобританії, Ірландії чи Голландії; політична еміграція, напр. з приводу непогодження з устроєм в країні, з метою уникнення переслідувань і репресії апарату правління, напр. еміграція після національних повстань чи після Другої Світової війни; • <i>перелічує</i> найбільші групи поляків у світі: США – близько 10 млн. осіб визнає польське походження; Німеччина – понад 2 млн.; Бразилія – близько 2 млн.; Франція, Канада, Британські Віргінські острови – по біля 1 млн. поляків; групи полоністів у Литві (найбільша – у районі Вільна), Білорусі (найбільша у районі Гродна), в Україні (найбільша у Житомирській і Львівській областях), в Чехії на Заользі; • <i>обговорює</i> історію поляків в Україні: ХVІ і ХVІІ ст. близько $\frac{3}{4}$ території сучасної України входило до складу Речі Посполитої обох народів як частини корони Польського Королівства; після поділів Польщі і національних повстаннях польське населення і

			<p>культура зазнали репресій з боку Російської імперії; після Ризького мирного договору у 1921 р., який затвердив границі після польсько-більшовицької війни, на сході від границі було знайдено кількасот тисяч поляків; 1932-33 рр. як період запланованого «Великого Голоду», спрямованого проти багатьох національностей, в т.ч. проти польської національності; 30-і рр. ХХ ст. початок радянською владою екстермінації і масових депортацій польського населення як відплата за супротив польського населення, в т.ч. католицького духовенства, радянізації, колективізації і атеїзації суспільства;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i>, що депортації були свідомим і запланованим вбивством людей (мордування чоловіків, концтабори для жінок засуджених, примусові перевезення дітей до дитячих будинків, розділ братів, сестер і родичів, а також планована русифікація); • <i>здатний</i> перелічити декілька хвиль переселень: в 1935-38 рр. – перші депортації після ліквідації районів Мархлєвщини, Дзерженьовщини і в період «великої чистки» (великого терору) НКВД. Перші переселення польського населення в 1935 р. були на схід України і північ СРСР, а також на Урал, а від 1936 р. розпочалися депортації до Казахстану, де переселенців залишали у несприятливих кліматичних і позбавлених до життя умовах; у 1940-41 рр. відбулися 4 великі радянські депортації польського населення (близько 400 тис. осіб), головне – інтелігенції, державних службовців, військових, поліцейських, лісової служби, тюремної служби, вчителів, купців, промисловців і членів їх сімей; У 1940 р. – Катинський розстріл НКВД; чергові переселення польського народу, у результаті
--	--	--	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

			<p>зміни східної границі, в 2 пол. 1945 р. – 1 пол. 1946 р. на польські західні землі. Також, водночас розпочалася евакуація поляків з СРСР, колишніх засланих, осіб з концтаборів і емігрантів; в 1955-59 рр. наступні масові виселення до Польської народної республіки з теренів, втрачених на користь Радянського Союзу</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>розповідає</i> про спільні добрі зв'язки поміж Польщею і Україною та співіснуванню в одному помешканні українців з польською меншиною, напр. мішані подружжя, польські школи, польська мова як основна чи додаткова мова навчання; спільні ініціативи у сфері культури, науки, спорту напр. Євро-2012 і економіки, підтримка України в її прагненні до вступу в ЄС <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> інтерес до польського народознавства як сфери знань і навчального предмета
4	4.	<p>Історичні пам'ятки польської культури на українських теренах</p>	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>орієнтується</i> в пам'ятках польського минулого на українських теренах <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>наводить</i> приклади будівель, збудованих польськими магнатами, напр. замок Потоцьких в смт. Золотий Потік (Рівненська обл.), палац Потоцьких у Львові (на сьогодні – у Львівській галереї мистецтв); замок в Бучачі; замок в Олеську (місце народження королів Яна III Собеського і Міхала Корибути Вісьньовецького); замок гетьмана Конєцпольського в Підгірцях; палац в Тульчині, Кристинопольський замок; замок Собєських в Золочеві; замок в Хмільнику (в

			<p>костелі в Хмільнику був охрещений Ігнаци Ян Падеревські – піаніст і діяч в справах незалежності, народжений в Кирилівці); замок в Жовкві, побудований коронованим гетьманом Станіславом Жулкевським (замок був улюбленим місцем проживання Яна III Собєського); оборонний замок в Збаражу родини Збаразьких; краєзнавчий парк Софіївка в Умані;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>орієнтується</i> в стилістиці костелів і монастирів, заснованих можновладцями, напр. костел Божого Тіла і домініканський костел в Тернополі (зараз греко-католицький катедральний собор Пресвятої Євхаристії); монастир Бернардинів в Збаражі; костел св. Петра і Павла і монастир Єзуїтів у Львові (зараз гарнізонна греко-католицька церква), костел Капуцинів в Старокостянтинові; • <i>розповідає</i> про Личаківський цвинтар у Львові (могили польських солдатів, полеглих в битвах за Львів і Східні креси 1918-1920 рр.; могили полеглих в листопадових і січневих повстаннях); • <i>перелічує</i> могили декількох поляків, похованих на Личаківському цвинтарі (пам'ятник, присвячений Владиславові Белзі, багаторічному працівнику Оссолінеум, автору Катехізису польської дитини); могила Стефана Банаха – засновника львівської математичної школи; могила живописця Артура Гроттгера; могила поетеси Марії Конопніцкої; могила письменниці-драматурга Габрієлі Запольської <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>осмислює</i> власні освітні запити і <i>вміє</i> їх задовольняти
4	5.	Видатні поляки – уродженці	<p>Учень</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>орієнтується</i> в спадщині визначних поляків,

	української землі	<p>народжених на українських землях</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>перелічує</i> декілька назв магнатських родів – засновників міст, фундаторів монастирів, костелів, напр. костел Потоцькі, Тарновці, Бранівці, Любомирівці, Збаражці, Вишньовецькі; • <i>наводить</i> приклади літературознавців, музикантів, архітекторів, політиків, народжених на українській землі, напр. Анджей Жулавські (Львів) – режисер, фільмознавець, сценарист, актор; Яцек Куронь – політик; Тадеуш Боровські (Житомир) – автор оповідань про Освенцім; Збігнєв Герберт (Львів) – поет, есеїст, письменник-драматург; Станіслав Лем (Львів) – письменник, есеїст, сатирик; Адам Ганушкевіч (Львів) – актор, режисер; Микола Рей (Журавно) – поет; Леопольд Стафф (Львів) – поет; Шимон Шимонович (Львів) – XVI ст. українсько-польський латиномовний поет, філолог, культурний діяч; автор русинських пісень («селянки») про життя простих людей; Єжи Яніцкі (Чортків) – письменник, драматург, журналіст, радіо-сценарист; Юліуш Словацкі (Кременець) – поет; Бруно Шульц (Дрогобич) – письменник; Казімеж Вежиньські (Дрогобич) – поет; Анджей Хцюк (Дрогобич) – поет; Станіслав Вінценз (Слобода-Рунгурська) – автор «На високій полонині»; Ян Бжехва (Жмеринка) – поет, автор творів для дітей; Станіслав Трембецкі – поет; Чеслав Ястжембец-Козловські (Кременець) – поет, літературний критик, перекладач Т.Шевченка; Францішек Карпіньські (Голосків) – поет, письменник-драматург, автор релігійних пісень (Kiedy ranne wstają zorze, Wszystkie nasze dzienne sprawy, Bóg się rodzi); Владислав
--	-------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

			<p>Городецкі (Шолудьки/Немирів) – архітектор, пов’язаний з Києвом, проєктант 30 будинків в Києві по вулиці, яке названа на його честь. Він є автором дому з химерами і костелу св. Миколая в Києві; названий «київський Гауді».</p> <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвідомлює і оцінює роль особистості у створенні історико-культурної спадщини Польщі та України
3	6.	<i>Томаш Падура – польсько-український поет і композитор</i>	<p>Учень</p> <p>Знаннявий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтується в творчості польсько-українського поета і композитора Томаша Падури; • знає, що Томаш Падура написав ліричні вірші, думи, пісні, які часто поєднував з музикою. Є автором польської пісні «Hej sokoły». Грав на інструмент, званим торбаном. Свої пісні розповсюджував сам, коли подорожував по Україні. Був прихильником польсько-української битви проти Росії; • знає вибрані тексти Томаша Падури. <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • представляє силует Томаша Падури, званого Тимкєм Падуром, співака козацтва і популяризатора українського фольклору через музику; <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвідомлює значення мистецької спадщини як транслятора польсько-українських взаємовідносин
2	7.	<i>Устрій Речі Посполитої і органи влади</i>	<p>Учень</p> <p>Знаннявий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • знає, що Річ Посполита є демократичною і суверенною парламентською республікою; • розуміє засади функціонування держави

			<p>окреслює Конституція Речі Посполитої;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>називає з Конституції складені права, свободи і обов'язки громадян</i> <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>перелічує органи законодавчої, виконавчої і судової влади, а також органи контролю</i> <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>розуміє значущість прав і свобод людини в діалозі Польща-Україна</i>
3	8.	Національні і етнічні меншини Польщі та України	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннявий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>орієнтується в етнопсихологічних рисах національних меншин в Польщі та Україні</i> • <i>обґрунтовує різницю між меншиною національною і етнічною</i> <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>перелічує національні і етнічні меншини в Польщі і в Україні (національні меншини в Польщі: білоруська, чеська, литовська, німецька, вірменська, російська, словацька, українська, єврейська; етнічні меншини: караїмська, лемківська, ромська, болгарська); Етнічні меншини в Україні: татарська, лемківська, ромська;</i> • <i>характеризує культурні заходи польської меншини на Україні і української меншини в Польщі: Польща: фестиваль української культури на Поліссі «Поліська осінь»; Дні української культури в регіонах в Зельоней Гуже, Щеціні, Гіжицьку; молодіжний ярмарок в Гданську; Дитячі фестивалі і конкурси в Кошаліні, Ельблонгу, Ольштині, Вроцлаві, Гіжицьку; Україна: Фестиваль польської культури у Львові, Трускавці; Фестивалі польсько-української культури; Фестивалі партнерства Польщі і України, Всеукраїнська олімпіада польської мови;</i> • <i>перелічує діючі організації щодо української і</i>

			<p>польської меншини: Спільнота поляків на Україні з головним офісом в Києві, Спільнота українців в Польщі</p> <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • висловлює й обґрунтовує судження щодо збереження культури національних меншин в Польщі та Україні
3	9.	<i>Топоніми в історії поляків</i>	<p>Учень</p> <p>Знаннявий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтується у вибраних місцях народної пам'яті, битви і мордування, такі як: Грюнвальд, могила невідомого солдата, Осьвенцім, Катынь, Варшава, Монте Кассіно, битва за Англію; • розповідає про Краківську академію <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • демонструє на карті і розповісти про столиці Польщі: Гнєзно, Краків, Варшаву, про їх значення в історії Польщі; • перелічує місця релігійного культу, такі як Ченстохова, Кальварія <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • інтерпретує й порівнює пам'ятні місця в історії поляків
5	10.	<i>Важливі постаті в історії польського народу</i>	<p>Учень</p> <p>Знаннявий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтується в спадщині видатних постатей історії та культури польського народу • знає прізвища письменників і поетів: Яна Кохановського, Миколая Рея, Ігнацеґо Красіцкего, Адама Міцкевича, Юліуша Словацкего, Александра Фредре, Генрика Сєнкевича, Владислава Станіслава Реймонта, Марію Конопніцку, Леопольда Стаффа, Корнєля Макушинського, Чєслава Мілоша, Віславу Шимборську, Збігнева Герберта; • розповідає про авторів – лауреатів

			<p>Нобелівської премії у сфері літератури</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>перелічує</i> видатних митців: Яна Матейко, Станіслава Виспianського, Генрика Родавського, Генрика Семірадзкего, Артура Гроттгера, Юліуша і Войцеха Коссакув; • <i>представляє</i> відомих польських акторів і режисерів: Хелена Моджеєвська, Анджей Вайда, Кшиштоф Кесьльовські, Роман Полянські; • <i>перелічує</i> відомих народних героїв: Тадеуша Косцюшка, Казімежа Пулавського, Юзефа Понятовського, Леся, Пілсудського, Леся Валенси, Тадеуша Мазовецького; • <i>називає</i> заслужених людей костелу: св. Войцеха, кардинала Стефана Виньського, Папу Яна Павла II, Максиміліана Марія-Кольбе, Єжего Попелюшкі <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> значення та роль постаті в історії польського народу
4	11.	Знакові події в історії Польщі	<p>Учень</p> <p>Знаннявий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>називає та тлумачить</i> важливі історичні події в становленні Польщі <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>перелічує і коротко пояснює</i> наступні події: Хрещення Польщі, битва під Грюнвальдом, Пруська данина, ухвала Конституції 3 Мая, народне повстання, здобуття незалежності, німецька і радянська агресія на Польщу, поляки на фронтах II Світової війни, повстання солідарності, занепад комунізму і шлях до демократії <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює і оцінює</i> значення важливих історичних подій у державотворенні

4	12.	Польська традиція святкування	<p>Учень</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> державні свята: 11 XI – День незалежності, 3 III – День Конституції 3 Мая, 1 VIII – Національний день пам'яті Варшавського повстання, 31 VIII – день Солідарності і Свободи; • релігійні свята: Великдень, Божого Тіла, Успіння Пресвятої Богородиці, всіх Святих, Різдво Христове; • родинні свята: іменини, дні народження, хрестини, Перше Святе Причастя, шлюб і весілля, Святвечір, Великодній сніданок, недільний обід, День бабці і День дідуся, День матері, День дитини, День батька, св. Миколая <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>застосовує</i> знання про державні, релігійні та родинні свята для самореалізації; • <i>планує</i> виконання проєктів у процесі соціокультурної діяльності <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>інтерпретує й порівнює</i> календарну, родинну обрядовість
3	13.	Туристичні маршрути Польщі	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> туристичні маршрути Польщі <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>представляє</i> вибрані маршрути міста, місця і пам'ятки, напр. Краків (Ринок, Барбакан, Королівська доріжка, Маріацкі костел, Вавель, Катедральний Собор, вівтар Віта Ствоша); копальні солі в Бохні і Велічці; шлях орлиних гнізд; національні і краєзнавчі парки; дерев'яні церкви Підкарпаття і Малопольські; костьоли миру в Яворові і Свідніці; оздоровчі місця і відпочинок в горах, біля моря і на озері <p>Ціннісний компонент</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> значущість туризму в діалозі культур
Зміст програми 11 клас (35 годин, 1 година на тиждень) 32 години навчальних; 2 години - контроль; 1 година - систематизація вивченого			
1	1.	Структура польського суспільства	<u>Учень</u> Знаннєвий компонент <ul style="list-style-type: none"> • <i>аналізує</i> демографічну, професійну та класову структуру польського суспільства • <i>знає</i> актуальні процеси, які ввійшли до польського суспільства, такі як: старіння нації, зацікавленням помешканням і роботою в місті, спад зацікавленості роботою землероба, відсоткове зростання працевлаштування у сферу послуг; поява класу підприємців, власників товарних ресурсів, менеджерів і експертів, поява середнього класу; Діяльнісний компонент <ul style="list-style-type: none"> • <i>класифікує</i> структуру польського суспільства Ціннісний компонент <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> суспільні наслідки безробіття і частого життя на межі бідності осіб, які не дають собі ради в новій реальності
2	2	Релігії і релігійні зв'язки в Польщі	<u>Учень</u> Знаннєвий компонент <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> особливості релігій та <i>інтерпретує</i> релігійні зв'язки в Польщі; Діяльнісний компонент <ul style="list-style-type: none"> • <i>перелічує</i> релігії в Польщі: католицизм (римо-католицький костел, греко-католицька церква), православ'я, протестантизм, свідки Єгови, буддизм, іслам, іудаїзм; • <i>перелічує</i> релігії в Україні та <i>вказує</i> на схожість і основні відмінності Ціннісний компонент <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> значення релігійних цінностей в становленні особистості
2	3	Значення сім'ї в	<u>Учень</u> Знаннєвий компонент

		<i>Польщі</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> які моделі сім'ї функціонують в Польщі; зможе сказати, яку роль виконує сім'я у вихованні молодого покоління; • <i>розуміє</i> дії уряду, які спрямовані на підтримку сім'ї <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>застосовує</i> знання у передачі цінностей, традицій, зразків поведінки <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> значення сім'ї в житті людини
3	4	<i>Народна і регіональна культура Польщі</i>	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>розкриває</i> особливості регіональної диференціації Польщі; • <i>аналізує</i> зразки народної творчості • <i>називає</i> характерні ознаки народної та регіональної культури • <i>знає</i> значення слова «скансен» <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>наводить</i> приклади регіональних відмінностей Польщі у сфері вірувань, звичаїв, мови, убрань, музики, витворів артистичного ремесла, регіональної кухні, будівництва, напр. краківське убрання, ловіцке, подгаланьське; гафт кашубські, гуральські; закопанський стиль в будівництві; • <i>добирає</i> і наводить приклади творів народного мистецтва в Польщі і в Україні <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>виявляє</i> емоційно-ціннісне ставлення до народної і регіональної культури Польщі та України
3	5.	<i>Освіта і наука в Польщі</i>	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> типи шкіл в Польщі і тривалість навчання в кожній з них • <i>розкриває</i> особливості навчання українців в

			<p>Польщі</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>висвітлює</i> значення освіти для поляків <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>розповідає</i> про навчання іноземців в Польщі <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • виявляє ціннісну роль освіти
3	6.	<i>Ринок праці в Польщі</i>	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> сучасну ситуацію на ринку праці; • <i>аналізує</i> суспільні проблеми безробіття <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>порівнює</i> та <i>інтерпретує</i> найбільш затребувані і популярні професії <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>висловлює</i> судження про ринок праці в Польщі
3	7.	<i>Дозвілля поляків</i>	<p>Учень</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>орієнтується</i> в способах проведення вільного часу поляками <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>уміє</i> відтворювати хоббі, <i>організовувати</i> спортивні і відпочинкові заняття та підбирати визначні відпочинкові місця
2	8.	<i>Структурні елементи високої культури</i>	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає і розуміє</i> елементи високої елітарної культури • <i>розкриває</i> роль мистецтва в житті поляків • <i>знає</i> норми поведінки в театрі, кіно, філармонії <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>застосовує</i> набуті знання у власному житті • <i>зреалізовує</i> способи корисного і приємного проведення вільного часу <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> роль музики, театру, фільму, музеїв для загального розвитку особистості

3	9.	Традиції харчування поляків	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> знає кулінарні звичаї поляків і найпопулярніші страви і десерти польської кухні; бігос, журек, гольонка, перогі, курячі котлети, капуста, росіл, барщ червоний, флячки, м'ясна галарета, бабка, маковець, сернік, пернік, пончики і фаворки; <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> перелічує продукти, що вписані до Реєстру збережених назв походження: обважанек краковські, осципек, бринза, фасоль, П'єньки Ясь, льоды новотарське, пернікі торунське, ябка груєцьке, рогаль свентомарціньські, мюд спадзьову подкарпатські <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> усвідомлює ціннісний аспект польської кухні
2	10.	Суспільні норми поведінки поляків	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> розуміє засади поведінки під час державних урочистостей, релігійних і родинних урочистостей; знає засади поведінки у стосунку до жінок, батьків, старших осіб і неповносправних; <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> добирає та відрізняє убрання відповідно до ситуації: візитне вбрання, спортивне, карнавальне і т.п. <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> висловлює ціннісне ставлення до суспільних ритуалів
2	11	Норми та стилі польської літературної мови	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> розкриває мовні форми прояву відносин між людьми; знає і розуміє особливості мовних форм прояву відносин між людьми;

			<p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>представляє</i> себе і когось в офіційних і неофіційних зв'язках; • <i>відрізняє</i> мову в залежності від віку, становища, уряду і ступеня близькості із співрозмовником; • <i>застосовує</i> форми «Ти» як вираз суспільної рівності і «Пан», «Пані», «панство» як вираз дистанції і поваги; • <i>використовує</i> форми ввічливості: «Прошу Пані», «Прошу Пана» в школі і в офіційних ситуаціях <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> важливість комунікації в становленні особистості
6	12.	Польща в Європейському Союзі	<p><u>Учень</u></p> <p>Знаннясний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> можливості і вигоди для особи і суспільства приналежності до Унії Європейської; • <i>знає і розуміє</i> програмні заснування ЄС <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>інтерпретує</i> програмні статuti ЄС <p>Ціннісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>усвідомлює</i> значення та роль приналежності до Унії Європейської в історії польської державності

Перелік навчально-методичної літератури на допомогу вчителів

1. Андрущенко І. Андрущенко Б., Польща. Країнознавство. Арій: 2016.
2. Андрущенко І. Андрущенко Б., Сучасна Польща. Арій: 2017.
3. Булатова С.О. Рукописна книга. З історії ставропольської кухні. 2016.
4. Бучек М., Седельник І. Парафії, костели та каплиці в 2-т., Кольорове небо: Львів, 2006.
5. Вайгль Б., Гірний О. Унівські лекції. Львів, Простір-М, 2013
6. Вечерський В.В. Фортеці й замки України, Мистецтво культури і туризму України. - К. - Чернігів: Десн. правда, 2011.
7. Ворон О., Ворон О. Становлення та функціонування римо-католицької церкви в незалежній Україні. Центр навчальної літератури: 2018.
8. Гербст О. Іоанн Павло II. Його святість і подорож в Україну. Саммит-Книга, 2015
9. Жванко Л. Видатні поляки і Харків : біографічний словник (1805–1918). Харків : Золоті сторінки, 2018.
10. З традиціями в сучасність або українсько-польська кухня. Київ. 2018.
11. Котлобулатова І. Історія кіно у Львові 1896-1939ю Ладекс: Львів, 2014.
12. Ляльо І. Львівська кухня, 2015 р.
13. Маланов Д. Архітектор Городецький. Архівні розвідки. Київ: 2013.
14. Мацюк О. Замки і фортеці Західної України. Центр Європи: Львів, 2005 р.
15. Наша спадщина (журнал), Львів – 2014-2020.
16. Наулко В. Хто і відколи живе в Україні. - К.: Голов. спеціалізм ред. літ. мовами нац. меншин України, 1998.
17. Пісенна культура польської діаспори України. уп. Вахніна Л. Київ: Головна спеціалізована редакція літератури мовами нац. меншин України: 2002.
18. Ровенчак І., Мамчур О. Географічне країнознавство. Навчально-методичний посібник. Львів, 2017 р.
19. Яновський Л. Харківський університет на поч. свого існування (1805-1820) Х.: Майдан, 2004.
20. Ящук П. Костьол, Світанкова зоря: Рівне, 1997 р.
21. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dk.com.ua/>
22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kuriergalicyjski.com/>
23. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mozberd.com.ua/>